

KVALITETSDEKLARATION

Nationella trygghetsundersökningen 2021

Ämnesområde

Rättsväsende

Statistikområde

Brott

Produktkod

RV0109

Referenstid

Undersökningen täcker in olika typer av tidsperioder, beroende på vad som är relevant för respektive frågeområde i undersökningen. Här följer en sammanfattande beskrivning av de olika tidsperioder eller tidpunkter som gäller för de olika frågeområdena:

1. Förtroende för rättsväsendet

I avsnittet om allmänhetens förtroende för rättsväsendet tillfrågas respondenterna om sin uppfattning vid den tidpunkt då de besvarar enkäten.

2. Otrygghet och oro för brott

I avsnittet om otrygghet och oro för olika typer av brott är referensperioden *de senaste tolv månaderna* (fram till den tidpunkt då de besvarar enkäten). De mer övergripande frågorna avser den uppfattning de har då de besvarar enkäten.

3. Utsatthet för brott

I avsnittet om utsatthet för brott är referensperioden *föregående kalenderår*.

4. Brotsutsattas kontakter med rättsväsendet

I avsnittet om brotsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet är referensperioden *de senaste tre åren* (fram till den tidpunkt då de besvarar enkäten).

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans.....	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	4
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	6
1.2.4 Redovisningsgrupper	7
1.2.5 Referenstider	8
2 Tillförlitlighet.....	8
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	8
2.2 Osäkerhetskällor	8
2.2.1 Urval	9
2.2.2 Ramtäckning.....	10
2.2.3 Mätning	10
2.2.4 Bortfall.....	12
2.2.5 Bearbetning	13
2.2.6 Modellantaganden	13
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	13
3 Aktualitet och punktlighet	13
3.1 Framställningstid	13
3.2 Frekvens	13
3.3 Punktlighet	13
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	14
4.1 Tillgång till statistiken	14
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	14
4.3 Presentation	14
4.4 Dokumentation	14
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	14
5.1 Jämförbarhet över tid	14
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	14
5.3 Sam användbarhet i övrigt	15
5.3.1 ULF – Undersökningar av levnadsförhållanden	15
5.3.2 Polisens trygghetsundersökningar	15
5.4 Numerisk överensstämmelse	15
Allmänna uppgifter	15
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	15
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	16
C Bevarande och gallring	16
D Uppgiftsskyldighet.....	16
E EU-reglering och internationell rapportering.....	16
F Historik.....	16
G Kontaktuppgifter	16

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Att minska människors utsatthet för brott och deras otrygghet är två viktiga kriminalpolitiska mål. Behovet av kunskap inom området är stort. I detta sammanhang är Nationella trygghetsundersökningen (NTU) en viktig källa, och kan verka som ett underlag i rättsväsendets arbete för att minska brottslighet och otrygghet i samhället.

Sedan 2006 har Brå årligen genomfört NTU, enligt instruktion från regeringen. I rapporten ges en övergripande redogörelse av allmänhetens utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet samt erfarenhet av kontakter med rättsväsendet. Rapporten är överlag beskrivande.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Det huvudsakliga syftet med NTU är att studera utvecklingen över tid av allmänhetens utsatthet för brott, otrygghet och oro för brott, förtroende för rättsväsendet och brottsutsattas kontakter med rättsväsendet.

Syftet är också att i möjligaste mån redogöra för resultaten bland olika grupper i befolkningen i åldern 16–84 år, och på så sätt belysa eventuella skillnader mellan till exempel män och kvinnor eller mellan olika typer av familje- och boendeförhållanden.

Vid tolkning av resultaten är det viktigt att komma ihåg att NTU inte bör användas som enda datakälla för att beskriva brottsutvecklingen. Resultaten påverkas bland annat av undersökningsmetod och av hur frågor formuleras, och exakta nivåer av utsatthet i befolkningen enligt NTU ska därför tolkas med försiktighet. För att göra bedömningar om brottslighetens utveckling behöver fler datakällor vägas samman för att ge en helhetsbild. I hur stor grad resultaten i NTU stämmer överens med brottsutvecklingen ser dessutom troligen olika ut i olika grupper, men också för olika brottstyper och beroende på brottets karaktär.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

NTU:s primära användare är Polismyndigheten, på både nationell nivå (centralt), regional nivå (polisregioner) och lokal nivå (lokalpolisområden), som underlag för analys av brottsutvecklingen och trygghetsutvecklingen samt för uppföljning av den egna verksamheten. Den används också av

- Åklagarmyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården och Justitiedepartementet, som underlag för planering, analys- och uppföljningsarbete
- Brottsförebyggande rådet, kommittéer, utredningar, universitet och högskolor, som underlag för forsknings- och utredningsarbete
- Riksdagens utredningstjänst, massmedier med flera, för allmän information om självrapporterad utsatthet för brott regionalt och i hela riket
- Justitie- och lagutskottet, som underlag vid utskottens behandling av propositioner och motioner
- kriminologiska, sociologiska och juridiska m.fl. institutioner vid olika universitet, för att följa utvecklingen samt för initiering av forskning
- intresseorganisationer, för analys av utvecklingen av självrapporterad utsatthet för brott, otrygghet och förtroende för rättsväsendet

- kommuner, som underlag för analys av utvecklingen av självrapporterad utsatthet för brott och otrygghet i den egna kommunen samt för uppföljning av den egna verksamheten.

1.2 Statistikens innehåll

Redovisningen av de olika frågeområdena sker framför allt på individnivå, det vill säga att skattningarna avser andelen (i vissa fall även antalet) *personer* som exempelvis varit utsatta för en viss typ av brott eller som har stort förtroende för rättsväsendet. För frågeområdet utsatthet för egendomsbrott är det i stället andelen (och i vissa fall även antalet) utsatta *hushåll* som redovisas. För frågeområdet utsatthet för brott redovisas dessutom, förutom andel personer eller hushåll, även antal *händelser* som ligger till grund för beräkningen av upprepad utsatthet.

1.2.1 Objekt och population

Undersökningens population är personer som fyller 16–84 år under undersökningsåret och som är stadigvarande bosatta i Sverige, det vill säga som är folkbokförda i Sverige och inte vistas utomlands långvarigt. Det innebär att personer som är folkbokförda i Sverige men saknar adress (exempelvis bostadslösa) och personer som vistas på institution (exempelvis fängelse) ingår i populationen. Däremot ingår inte asylsökande.

1.2.2 Variabler

Nedan följer en lista på de variabler som finns i NTU 2021.

Registervariabler.¹ Inhämtas från befintliga register hos SCB.

Kön
Födelseår
Ålder
Civilstånd
Senaste invandringsdatum
Födelseland
Födelseland föräldrar
Födelsevärldsdel
Världsdel föräldrar
Postnummer
Kommun vid urvalsdragning
Län vid urvalsdragning
Kommun vid datainsamling
Län vid datainsamling
Utbildningsnivå
Sammanräknad förvärvsinkomst för individen
Sammanräknad förvärvsinkomst för hushållet
Ekonomiskt bistånd (antal månader med socialbidrag i hushållet)
Etableringsbidrag
Etableringsbidrag föräldrar
Disponibel inkomst för individen
Disponibel inkomst för hushållet
Boendeform
Yrkesgrupp (SSYK)
Demografiska statistikområden (DeSO)
Small Areas for Market Statistics (SAMS)
Regionala statistikområden (RegSO)
Nyckelkodsområde (NYKO, enbart för Stockholm, Göteborg och Malmö)
Stadsdel (enbart för Stockholm, Göteborg och Malmö)

¹ Notera att en del av de registerdata som samlas in inte används vid den ordinarie resultatredovisningen i NTU. Det anses dock ändå nödvändig att samla in dessa data utifrån sociala och ekonomiska faktorer, för att möjliggöra djupgående forskningsanalyser, dels inom vår egen forskningsenhet, dels på exempelvis universitet.

Processdata, urvalsinformation, vikter

Löpnummer (SCBid)
Datum för dataregistrering
Utsändningsgrupp
Svar via webb-/pappersenkät
Språk på enkäten
Stratum
Lokalpolisområde
Polisområde
Polisregion
Population per stratum
Urval per stratum
Kalibreringsvikt
Hushållsvikt
Kalibreringsvikt kommun
Hushållsvikt kommun
Kalibreringsvikt stadsdel
Hushållsvikt stadsdel
Designvikt

Frågeformulär

Bakgrundsvariabler

Födelseår
Beskrivning av boende i hushållet
Antal boende i hushållet
Typ av boendeform
Äger/hyr bostad eller bostadsrätt
Utbildning
Sysselsättning

Förtroende för rättsväsendet

Förtroende för rättsväsendet generellt
Förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete
Förtroende för åklagarnas sätt att bedriva sitt arbete
Förtroende för domstolarnas sätt att bedriva sitt arbete
Förtroende för kriminalvårdens sätt att bedriva sitt arbete
Förtroende för hur rättsväsendet utför olika uppgifter
a) Hanterar dem som misstänks för brott på ett rättvist sätt
b) Behandlar brottsoffren på ett bra sätt.
Förtroende för hur polisen utför olika uppgifter
a) Hanterar dem som misstänks för brott på ett rättvist sätt
b) Behandlar brottsoffren på ett bra sätt.

Otrygghet och oro för brott

Oro över brottsligheten i samhället
Otrygghet vid utevistelse ensam sent en kväll i bostadsområdet
Valt annan väg/annat färd sätt på grund av otrygghet
Avstått från aktivitet på grund av otrygghet
Avstått från att skriva/lägga upp på internet på grund av otrygghet
Oro över utsatthet för
a) bostadsinbrott
b) att bil ska bli stulen eller utsättas för skadegörelse
c) försäljningsbedrägeri på internet
d) misshandel
e) rån
f) sexuella angrepp eller våldtäkt
Oro för att närstående ska drabbas av brott
Om oro för att utsättas för brott påverkar livskvaliteten
Upplevelse av problem i bostadsområdet
Uppfattning om huruvida polisen bryr sig om problem i bostadsområdet
Uppfattning om utveckling av antal brott

Utsatthet för brott

Utsatthet för cykelstöld under föregående år (inkluderar ägande av cykel)
Antal gånger
Utsatthet för bilstöld under föregående år (inkluderar ägande av bil)

Antal gånger
Utsatthet för stöld ur eller från motordrivet fordon under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för bostadsinbrott under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för kort-/kreditbedrägeri under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för försäljningsbedrägeri under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för fickstöld under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för personrån/försök till personrån under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för sexualbrott under föregående år
Antal gånger
Allvarlighetsgrad: Tvång eller försök till tvång
Allvarlighetsgrad: Utnyttjande vid försvarslös position
Utsatthet för misshandel under föregående år
Antal gånger
Allvarlighetsgrad: Skador som ledde till besök hos läkare/sjuksköterska/tandläkare
Utsatthet för hot under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för trakasserier (upprepade tillfällen av en och samma person under föregående år)
Utsatthet för nätkränkningar under föregående år
Antal gånger
Utsatthet för något annat brott under föregående år
Antal gånger
Närståendes utsatthet för allvarligt brott under föregående år

Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet de senaste tre åren

Kontakt med rättsväsendet under de senaste tre åren med anledning av utsatthet för brott (om flera brott: det senaste)
Brottet polisanmält
Vem som polisanmälde brottet
Hur brottet polisanmälde
Typ av brott (hot/våld, ej hot/våld)
Erfarenheter av polisen (i samband med brottet)
Positiva/negativa erfarenheter av polisen sammantaget
Nöjd med polisens tillgänglighet
Nöjd med polisens bemötande
Nöjd med information om hur polisen arbetar med ärendet
Nöjd med polisens arbete med att utreda och klara upp brottet
Kontakt med åklagare
Positiva/negativa erfarenheter sammantaget av åklagaren
Medverkan i rättegång i domstol
Tilldelad målsägandebiträde
Positiva/negativa erfarenheter sammantaget av målsägandebiträdet
Behov av målsägandebiträde (om inte tilldelat)
Upplevdes informationen inför domstolsförhandlingen som tillräcklig/otillräcklig
Domstolsförhandlingen lätt-/svårförståelig
Positiva/negativa erfarenheter sammantaget av bemötande av domstolen.

1.2.3 Statistiska mått

De flesta beräkningar är skattningar av andelar av befolkningen uppdelade på olika redovisningsvariabler och redovisningsgrupper.

I resultatredovisningen används ibland sammanslagningar av frågor. Ett exempel på detta är redovisningen av *brott mot enskild person*, som är en sammanslagning av brottstyperna hot, misshandel, sexualbrott, fickstöld, personrån, kort-/kreditbedrägeri, försäljningsbedrägeri samt nätkränkning. Fram till och med NTU 2019 ingick även trakasserier i sammanslagningen men på grund av kvalitetsbrister som framkommit har trakasserier uteslutits och redovisas enbart separat. För att läsa mer om det hänvisas till avsnittet *Mätfel* i den tekniska rapporten till NTU 2021.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Samtliga redovisningsgrupper redovisas uppdelat på män och kvinnor, med undantag för när skattningarna blir för osäkra genom att antalet respondenter i de respektive grupperna blir för litet. Detta undantagsfall gäller särskilt frågeområdet "Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet", eftersom förhållandevis få respondenter medverkat i rättegång.

Följande redovisningsgrupper används i årsrapporten för NTU 2021:

Kön²

Män
Kvinnor

Ålder

Fyra kategorier:

16–24 år
25–44 år
45–64 år
65–84 år

Åtta kategorier:

16–19 år
20–24 år
25–34 år
35–44 år
45–54 år
55–64 år
65–74 år
75–84 år

Svensk/utländsk bakgrund

Svenskfödda med minst en svenskfödd förälder
Svenskfödda med båda föräldrarna utrikesfödda
Utrikesfödda

Utbildning (högsta)

Förgymnasial
Gymnasial
Eftergymnasial

Familjetyp

Sammanboende utan barn
Sammanboende med barn
Ensamstående utan barn
Ensamstående med barn

Bostadstyp

Småhus
Flerfamiljshus

Boendeort³

Storstäder och storstadsnära kommuner
Större städer och kommuner nära större stad
Mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner

² Uppgifter om kön avser juridiskt kön.

³ Boendeort baseras från och med i NTU 2020 på en kommungruppsindelning som är gjord 2017 av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Inom ramen för NTU används flera indelningar som redovisas i andra sammanhang än genom huvudrapporten. Exempelvis presenteras resultat uppdelade på polisregion, polisområde och lokalpolisområde i form av tabeller i databasen på Brottsförebyggande rådets webbplats (www.bra.se/ntu). Resultat uppdelade på kommunnivå redovisas i separata publikationer, som även dessa finns att hämta på Brås webbplats.

1.2.5 Referenstider

Undersökningens frågeområden studerar förhållanden under olika tidsperioder, beroende på frågeområde.

Förtroende för rättsväsendet

I frågeavsnittet om allmänhetens förtroende för rättsväsendet avses förtroendet vid svarstillfället.

Otrygghet och oro för brott

- I kapitlet om otrygghet avses oro för olika typer av brott under det senaste året (räknat från frågetillfället).
- De mer övergripande frågorna avser uppfattningen vid frågetillfället.

Utsatthet för brott

Referensperioden för utsattheten för brott är föregående kalenderår (när källan anges som NTU 2021 avses alltså utsattheten 2020).

Brottsutsattas kontakter med rättsväsendet

I avsnittet om brottsutsattas erfarenheter av kontakter med rättsväsendet avses de senaste tre åren (räknat från frågetillfället).

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Resultaten från Nationella trygghetsundersökningen anses vara relativt representativa för den svenska befolkningen (16–84 år), med undantag för de mest marginaliserade grupperna i befolkningen, såsom hemlösa, människor med svår missbruksproblematik och grovt kriminella. Detta beror dels på att svarsfrekvensen i dessa grupper kan antas vara särskilt låg vid den här typen av undersökningar, dels att undersökningen inte når personer som saknar adress i *Registret över totalbefolkningen* eller personer som vistas på institution.

Tack vare att urvalet i NTU är stort kan skillnader mellan flera olika grupper i befolkningen studeras med god statistisk tillförlitlighet. I urvalsundersökningar finns dock alltid en osäkerhetsmarginal, så kallat konfidensintervall, att ta hänsyn till vid varje skattat resultat (se avsnittet *Urval*). Vid jämförelser mellan olika grupper i befolkningen bör man därför ta hänsyn till utvecklingen över tid för respektive grupp, eftersom effekten av slumpmässig variation under ett specifikt år alltid är svårt att bedöma. Vidare behöver eventuella skillnader mellan grupper inte innebära att det finns ett direkt orsakssamband, eftersom andra egenskaper som är typiska för gruppen kan förklara sambandet. Att exempelvis personer med lägre utbildning tenderar att vara mer utsatta behöver inte betyda att det är den låga utbildningsnivån som ligger bakom den högre utsattheten; det kanske snarare beror på att gruppen innefattar fler unga personer, som ännu inte har hunnit skaffa sig en högre utbildning.

2.2 Osäkerhetskällor

I NTU är mätfel den osäkerhetskälla som bedöms ha störst betydelse för tillförlitligheten. Mätfel definieras som skillnaden mellan det uppmätta värdet och det sanna värdet, och kan

orsakas av frågeformulärets utformning, av omständigheter vid svarstillfället eller av respondentens vilja och möjlighet att lämna rättvisande svar.

2.2.1 Urval

Undersökningen bygger på ett stratifierat, obundet och slumpmässigt urval (förkortat STOSU) av personer som fyller 16–84 år det år som undersökningen genomförs. Urvalsramen skapades med hjälp av data från SCB:s Registret över totalbefolkningen, och vid tidpunkten för urvalsdragningen (31 oktober 2020) bestod populationen av 8 238 632 personer i åldern 16–84 år som var folkbokförda i Sverige. Av dessa valdes 200 001 personer ut för att delta i undersökningen. Negativ samordning gjordes med urvalet för NTU 2019 och NTU 2020, så att de personer som ingick i de två senaste undersökningarna i möjligaste mån inte skulle kunna bli dragna i årets. Av samtliga personer i urvalet visade sig 643 utgöra övertäckning, det vill säga personer som avlidit eller flyttat utomlands. Därmed blev nettourvalet 199 358 personer. I NTU 2021 svarade totalt 74 351 personer, vilket gav en designviktad svarsandel på 41,0 procent och ett bortfall på 59,0 procent.

I NTU stratifieras urvalet utifrån 94 lokalpolisområden samt åldersindelningen 16–29 år och 30–84 år, vilket ger 188 befolkningsskikt (strata). Urvalet allokerades lika per lokalpolisområde. Åldersgruppen 16–29 år har översamplats i urvalet med hänsyn tagen till förmodad svarsandel i denna grupp.⁴ Anledningen till översamplingen är att bortfallet bland unga är särskilt högt i den här typen av undersökningar, och därför finns det en risk att de yngsta blir alltför få för att kunna studeras separat med acceptabel precision i skattningarna. Att kunna studera unga är viktigt, eftersom det är en grupp som är särskilt utsatt för brott, bland både män och kvinnor.

I framtagandet av resultaten används ett viktningsförfarande som tar hänsyn till urvalsdesignen och korrigerar för bortfallet. Metoden innebär att över- och underrepresenterade grupper i undersökningsmaterialet tilldelas en vikt som gör att gruppens storlek motsvarar gruppens storlek i befolkningen. Detta gör att resultaten från NTU anses relativt väl kunna representera befolkningen i stort (16–84 år).

I en urvalsundersökning bör man alltid ta hänsyn till den statistiska osäkerhet som ett skattat resultat är behäftad med. Eftersom NTU baseras på ett slumpmässigt urval kan osäkerheten beräknas med hjälp av konfidensintervall. Generellt kan det sägas att ju större antal respondenter ett resultat grundar sig på, desto smalare är konfidensintervallet – och ju smalare konfidensintervallet är, desto mindre är osäkerheten. Eftersom urvalet till NTU är stort, blir konfidensintervallen för skattningar på populationsnivå generellt små och resultaten därmed relativt säkra. Skattningar som baseras på mindre grupper, som resultat uppdelat på exempelvis kön och ålder, omfattas däremot av ett större konfidensintervall och blir därför mindre säkra. Konfidensintervallen för resultaten i NTU 2021 redovisas i det appendix som medföljer vid publiceringen av årsboken.

Något som bör noteras är att även om det genom konfidensintervall går att skatta den urvalsosäkerhet som uppstår när ett slumpmässigt urval dras, tas det ingen hänsyn till andra osäkerhetskällor, såsom systematiska mätfel.

⁴ Den förväntade svarsfrekvensen är baserad på NTU 2020.

2.2.2 Ramtäckning

Nationella trygghetsundersökningen studerar personer 16–84 år som är stadigvarande bosatta i Sverige. Stadigvarande bosatt är den som är folkbokförd i Sverige och inte vistas utomlands långvarigt. Populationen omfattar därmed även personer som är folkbokförda i Sverige men saknar adress (exempelvis bostadslösa) och personer som vistas på institution (exempelvis fängelse), men däremot inte asylsökande.

Urvalsramen är registret över totalbefolkningen (RTB). Varje år identifieras ett mindre antal individer i urvalet som övertäckning, det vill säga personer som inte ska ingå i urvalet, eftersom de exempelvis har flyttat utomlands, avlidit eller har skyddad identitet. RTB täcker Sveriges stadigvarande befolkning på ett bra sätt. Enligt SCB:s bedömning förändras Sveriges befolkning så pass sakta, vad beträffar det totala antalet personer och dess befolkningsstruktur, att täckningsfelet är försumbart i denna undersökning. Det bör dock noteras att det som ligger till grund för urvalet är befolkningens omfattning och sammansättning vid tidpunkten för undersökningens genomförande, trots att den utsatthet för brott som undersökningen belyser avser året före undersökningen.

2.2.3 Mätning

Datainsamlingen till NTU görs med hjälp av webb- och postenkäter och genomförs av Statistiska centralbyrån. I ett första steg fick urvalspersonerna ett informationsbrev med inloggningsuppgifter till webbenkäten. Till de personer i urvalet som inte ville/hade möjlighet att besvara frågorna på webben skickades sedan en postenkät. Därefter följde en påminnelse med endast inloggningsuppgifter, och därefter en sista påminnelse med både inloggningsuppgifter och en postenkät.

I NTU är mätfel den osäkerhetskälla som bedöms ha störst betydelse för tillförlitligheten. Mätfel kan exempelvis orsakas av frågeformulärets utformning eller av omständigheter vid svarstillfället. Mätfel kan också orsakas av att respondenten medvetet eller omedvetet svarar fel på frågorna, eller inte svarar alls, och det kan leda till både över- och underrapportering. I vilken utsträckning resultaten i undersökningen ger en korrekt bild av verkligheten beror alltså främst på mätfelens omfattning.

Vid tolkningen av resultaten är det viktigt att ha i åtanke att mätfelens omfattning kan se olika ut beroende på vilken fråga som avses. Brott som anses särskilt integritetskränkande och brott där gärningspersonen är en närstående dras sannolikt med ett större mått av underrapportering, än brott utan sådana omständigheter. I detta fall kan mätfelet dessutom ses som systematiskt, det vill säga att det är direkt kopplat till det som avses att mätas. Generellt sett är systematiska mätfel ett större problem än slumpmässiga (som är oförutsägbara) eftersom systematiska mätfel innebär en upprepad över- eller underskattning om de inte identifieras och korrigeras (SCB 2016). En del systematiska mätfel, som exempelvis underrapportering av brott i nära relationer, är dock svåra, eller närmast omöjliga, att förhindra i en enkätundersökning och snarare något som får beaktas vid tolkningen av resultaten. Det ska däremot tilläggas att problemet med systematiska mätfel har mindre effekt på analyser som bygger på jämförelser över tid, om varje mättillfälle dras med ungefär samma grad av mätfel. Av denna anledning bör NTU i första hand användas för att studera utvecklingen över tid, medan exakta nivåer och andelar ett givet år bör tolkas med större försiktighet.

Svårigheter att komma ihåg när i tiden en händelse inträffat är också ett exempel på ett relativt konstant mätfel, som kan leda till både överrapportering och underrapportering. Likaså är det ett problem som är svårt att förhindra i en enkätundersökning.

2.2.3.1 Överrapportering

Överrapportering av utsatthet för brott kan exempelvis orsakas av att de tillfrågade i undersökningen har uppgett händelser som de uppfattar som brott men som inte definieras som brott enligt brottsbalken, att händelsen har skett utanför den efterfrågade tidsperioden, eller att respondenten svarar för någon annan i hushållet som enligt instruktionen till frågan inte ska ingå. I enkätformuläret finns information om vilka typer av händelser som ska ingå under respektive brottstyp. Dessutom finns det instruktioner om vilken tidsperiod som händelsen ska ha inträffat och om brottet som efterfrågas avser brott som drabbat respondenten själv eller någon annan i hushållet.

I en analys av uppföljningsintervjuerna från NTU 2019 (NTU Kortanalys 3/2021) framkom överrapportering som ett relativt vanligt problem för framför allt frågan om trakasserier, vilket föranledde att frågan omformulerades i NTU 2020. Även när det gäller andra brottstyper som ingått i uppföljningsintervjuerna har det visat sig att respondenter tenderar att inkludera händelser som inte ska inkluderas, enligt instruktionen i frågeformuläret eller enligt den juridiska definitionen av dessa brott. Det går dessutom inte att utesluta att motsvarande problem finns för övriga brottstyper, som inte inkluderas i uppföljningen. För tolkningen av resultaten är det alltså viktigt att beakta att det finns ett visst mått av överrapportering, samtidigt som det är lika viktigt att komma ihåg att det inte finns något motsvarande mått för graden av underrapportering att jämföra med (se avsnittet nedan).

Överrapportering sker också om en och samma händelse rapporteras flera gånger i undersökningen, men under olika typer av brott. Det kan exempelvis inträffa om ett rån även innehållit inslag av misshandel, eller om ett sexualbrott även innehållit inslag av hot. I enkätformuläret finns tydliga instruktioner om att enbart inkludera en händelse per brottstyp. Trots detta har det visat sig vara ett visst problem utifrån de analyser som gjorts av uppföljningsintervjuerna, framför allt för frågan om hot (NTU Kortanalys 3/2021). Däremot är problemet med dubbelregistrering betydligt mindre än den överrapportering som görs av andra anledningar, och som beskrivits ovan.

2.2.3.2 Underrapportering

Underrapportering av utsatthet för brott kan exempelvis orsakas av att tillfrågade som utsatts för brottsliga handlingar inte själva definierar dem som brott, och därför inte tar upp dem i undersökningen. Underrapportering kan också vara ett resultat av att brottet varit särskilt integritetskränkande, och att respondenten därför inte känner sig bekväm med att berätta om sin utsatthet. I detta sammanhang är känslan av anonymitet en väldigt viktig komponent. Om respondenten känner sig osäker på, eller inte litar på anonymiteten i undersökningen är risken stor för att exempelvis känsliga frågor förblir obesvarade eller att svaren blir tillrättalagda (de Leeuw, Hox, Luiten, 2020). I informationsbladet till enkäten framgår det att personliga uppgifter skyddas av sekretess och alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt.

Känslan av anonymitet är dessutom sammankopplad med mätmetoden. Enkätundersökningar kan upplevas innebära en högre grad av anonymitet, medan telefonintervjuer kan upplevas som mer förtroendeskapande och kan därmed öka viljan att dela med sig. Eftersom NTU 2021 genomfördes under covid-19 pandemin, då fler i hushållet arbetade eller studerade hemifrån, kan det för vissa respondenter ha medfört en minskad möjlighet att besvara enkäten ensamt, och att känslan av anonymitet har påverkats. Detta kan i sin tur leda till att vissa frågor inte besvarats, att svaren som getts är tillrättalagda eller att enkäten inte besvarats alls. Hur stor underrapporteringen är, oavsett anledning och oavsett mätmetod, går dock inte att sätta siffror på, eftersom det inte är möjligt att veta vad eller hur mycket som inte rapporterats i undersökningen.

Som nämnts är det också sannolikt att brott underrapporteras om gärningspersonen är någon som respondenten har en nära relation till. Detta framkom som ett problem i de testintervjuer

som gjordes inför Brås nationella kartläggning av brott i nära relationer (Rapport 2014:8). Känslor som skuld och skam hos den utsatta, eller rädsla för repressalier från gärningspersonen, är exempel på faktorer som kan påverka möjligheten att överhuvudtaget få personer som utsatts för brott i en nära relation att delta i studier.

2.2.4 Bortfall

2.2.4.1 Externt bortfall

Den designviktade svarsfrekvensen för NTU 2021 är 41,0 procent. Det ger ett externt bortfall (även kallat objektsbortfall) på 59,0 procent, vilket i princip är detsamma som i NTU 2020.

Bortfallet i NTU är generellt högre bland män och utrikesfödda än bland kvinnor och svenskfödda. När resultaten tas fram används ett viktningssystem där man viktar upp svaren från underrepresenterade grupper, för att resultaten ska bli så representativa som möjligt för befolkningen i stort. Att olika grupper är representerade i olika hög grad utgör dock en källa till osäkerhet vid skattningar av exakta nivåer. Det bör också poängteras att det i den här typen av undersökningar finns andra osäkerhetskällor som påverkar skattningen av nivåerna (se avsnittet *Mätfel* i den tekniska rapporten till NTU 2021).

Även om ett högt bortfall leder till mer osäkra skattningar behöver det inte nödvändigtvis innebära ett stort problem för möjligheten att generalisera resultaten till hela befolkningen (i åldrarna 16–84 år), så länge bortfallet är slumpmässigt. Problem uppstår om bortfallet är systematiskt och direkt eller indirekt relaterat till det som avses att mätas, något som inte kan korrigeras med hjälp av vikter. Det kan exempelvis handla om att brottsutsatta personer, eller personer som känner sig otrygga, deltar i undersökningen i lägre utsträckning – vilket skulle innebära att utsattheten och oro för brott underskattas. Förhållandet kan även vara det motsatta, nämligen att brottsutsatta personer, eller personer som känner sig otrygga, deltar i större utsträckning än personer utan sådana erfarenheter, vilket i sådana fall i stället skulle innebära en överskattning. Det ska däremot tilläggas att externt bortfall medför generellt sett mindre problem för möjligheterna att följa utvecklingen över tid än att skatta exakta nivåer, om karaktären på bortfallet förhåller sig konstant, det vill säga att graden av mätfel är densamma vid varje mätpunkt.

En rapport som Brå gjort om bortfallet (NTU Kortanalys 1/2021) visar att datainsamlingsmetoden verkar ha stor inverkan på bortfallets nivå och utveckling. I NTU ökade bortfallet årligen när datainsamlingen gjordes via telefonintervjuer, vilket bland annat orsakades av att privatpersoner blivit allt svårare att nå via telefon. När NTU övergick till webb- och postenkäter 2017 blev bortfallet som väntat betydligt större, men har därefter stabiliserats, både totalt sett och sett till olika grupper i befolkningen.

Samma rapport visar att andra urvalsundersökningar, som dessutom genomgått samma typ av metodbyte som i NTU, har haft en liknande bortfallsutveckling över tid, trots att undersökningarna studerar andra ämnesområden. Det öppnar upp för att den bortfallsutveckling som syns i NTU inte nödvändigtvis behöver vara systematiskt kopplad till den fråga som undersökningen avser att mäta.

Bortfallet är således en viktig, men inte fullkomlig, indikator på undersökningens kvalitet, men ett stort bortfall som dessutom förändras över tid innebär en större risk för missvisande statistik. Det finns därför behov av att fortsätta följa utvecklingen av bortfallet bland olika grupper i NTU, för att undersöka om bortfallet avviker från den stabila nivå som noterats sedan metodbytet.

2.2.4.2 Internt bortfall

Med internt bortfall (även kallat partiellt bortfall) menas att en person som medverkar i undersökningen inte besvarar alla frågor som ställs. I enkätundersökningar karaktäriseras det interna bortfallet av att vissa frågor inte besvarats eller att två svarsalternativ markerats trots att endast ett efterfrågats.

Storleken på det interna bortfallet beror på vilken datainsamlingsmetod som använts. I webbenkäten finns logiska kontroller inbyggda, vilket gör att man till exempel inte kan lämna en fråga obesvarad eller ange fler svarsalternativ än vad som efterfrågats. Det gör att det interna bortfallet i webbenkäten är betydligt mindre än i postenkäten.

Det interna bortfallet i postenkäten är trots detta väldigt litet (i genomsnitt 2,0 procent) och bedöms generellt sett inte ha någon större betydelse för tolkningen av resultaten. Däremot varierar det interna bortfallet beroende på fråga, och en mer utförlig redogörelse för det interna bortfallet finns därför i den tekniska rapporten för NTU 2021.

2.2.5 Bearbetning

I NTU gör SCB kontroller i samband med datainsamlingen. När dessa data levererats till Brå görs vidare granskningar och rättningar för att bland annat korrigera felaktigt ifyllda enkäter.

För att minimera risken för fel pågår ett kontinuerligt arbete för att försöka automatisera en så stor del av bearbetningen som möjligt. I NTU granskas samtlig bearbetning dessutom av minst en person. Eftersom viss bearbetning måste ske manuellt uppstår det trots detta ibland fel som leder till rättelser och korrigeringar. Oftast är korrigeringarna av mindre art och har liten eller ingen påverkan på de resultat som redan publicerats, men oavsett grad korrigeras samtliga uppgifter som berörs så snart som möjligt. Om korrigeringarna har haft betydande effekt på redan publicerade resultat görs läsaren också uppmärksam på detta i nästkommande årsrapport. Om det dessutom kan ha betydelse för tillförlitligheten finns detta beskrivet.

Det finns i dagsläget inga kända risker med bearbetningen av NTU 2021.

2.2.6 Modellantaganden

Ej relevant.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Ej relevant.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Det färdiga datasetet inklusive vikter och konstruerade variabler föreligger cirka fem veckor efter avslutad datainsamling. Publicering av resultaten sker cirka sex månader efter avslutad datainsamling.

3.2 Frekvens

Undersökningarna genomförs och redovisas årligen.

3.3 Punktlighet

Den 12 oktober 2021 publiceras resultaten från NTU 2021 i tre delar:

- Årsboken NTU 2021, med resultat på nationell nivå från samtliga frågeområden, publiceras tillsammans med ett tillhörande excel-appendix där samtliga resultat redovisas i form av exceltabeller, för riket som helhet och länsvis.
- Samtidigt publiceras den tekniska rapporten för NTU 2021.

- Resultatredovisningen för NTU 2021 tillgängliggörs i ett webbaserat statistikverktyg över samtliga frågeområden på nationell, regional och lokal nivå. Statistikverktyget är framtaget av Brå, och kommer att finnas på Brås webbplats (www.bra.se).

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Resultaten från NTU 2021 presenteras på Brås webbplats den 12 oktober 2021. Det som då presenteras (och som presenteras årligen) är en omfattande huvudrapport (i PDF-format), som övergripande belyser resultaten från samtliga frågeområden i undersökningen, samt ett tillhörande appendix där samtliga resultat redovisas i form av exceltabeller, för riket som helhet och länsvis. I anslutning till huvudrapporten publiceras även den tekniska rapporten (i PDF-format) med fokus på undersökningens genomförande och kvalitet. Vidare tillgängliggörs resultaten i ett webbaserat tabellverktyg över samtliga frågeområden på nationell, regional och lokal nivå.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Materialet från NTU 2021 är tillgängligt för forskning och beställning av specialanpassad statistik, från det datum då resultatet för respektive år publicerats. Utlämnande kan ske efter prövning hos Etikprövningsmyndigheten.

4.3 Presentation

Den årliga rapporten för Nationella trygghetsundersökningen innehåller en presentation av resultaten i tabeller och diagram, tillsammans med tolkningar och metodrelaterade kommentarer.

Pressmeddelanden skickas ut i samband med att statistiken publiceras.

På statistiksidorna på Brås webbplats (www.bra.se) presenteras statistik från NTU 2021 i PDF-format.

4.4 Dokumentation

Dokumentation om NTU 2021 finns i olika typer av arbetsmaterial, såsom bilagor över datainsamlingen från SCB, dokumentation av kvalitetsgranskningar samt den tekniska rapporten.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

NTU 2021 är den femte NTU som genomförs med den reviderade metod som användes för första gången i NTU 2017. Inga större förändringar har gjorts mellan de fem undersöknings-tillfällena, med undantag för ett något utökat urval, som kan leda till skillnader i jämförelser med oviktade data, och några justeringar som har påverkat enskilda resultat. För att läsa mer om hur resultaten i NTU 2021 förhåller sig till tidigare undersökningar, före och efter metodbytet, se avsnittet om *Jämförbarhet över tid* i tekniska rapporten.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Tack vare att urvalet i NTU är stort kan skillnader mellan flera olika grupper i befolkningen studeras med god statistisk tillförlitlighet. Trots detta bör det noteras att det i en urvalsundersökning alltid finns en osäkerhetsmarginal, ett så kallat konfidensintervall, att ta hänsyn till vid varje skattat resultat. Det är därför att rekommendera att jämförande mellan

olika grupper i befolkningen görs med hänsyn till utvecklingen över tid för respektive grupp, eftersom effekten av slumpmässig variation under ett specifikt år alltid är svårt att bedöma.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

5.3.1 ULF – Undersökningar av levnadsförhållanden

SCB genomför regelbundet *Undersökningarna av levnadsförhållanden* (ULF), och som en del i ett mycket omfattande frågebatteri finns där ett antal frågor om otrygghet och utsatthet för brott. Antalet frågor på området är dock begränsat, eftersom ULF främst belyser en mängd andra frågor inom det omfattande området *levnadsförhållanden*. NTU ger en långt mer detaljerad bild av otrygghet, utsatthet för brott och omständigheter kring de brott som de tillfrågade utsatts för, eftersom undersökningen enbart fokuserar på detta. Dessutom skiljer sig undersökningarna åt gällande exempelvis kategoriseringar av brott, frågeformuleringar och referensperioder. Detta innebär att det i de flesta fall inte är lämpligt att göra direkta jämförelser av nivåerna av utsatthet. Det är dock möjligt att jämföra materialen vad gäller utveckling över tid. Även om brottstyperna inte är definierade på samma sätt, är det också möjligt att jämföra skillnader mellan olika befolkningsgrupper vad gäller utsattheten för snarlika brottstyper.

5.3.2 Polisens trygghetsundersökningar

Ett av syftena med den nya datainsamlingsmetoden i NTU 2017 var att kunna följa utvecklingen över tid även på regional nivå och på polisområdesnivå, så att Polismyndigheten skulle kunna använda resultaten ända ut i landets 94 lokalpolisområden.⁵

En del polisregioner inom Polismyndigheten genomför dock egna lokala trygghetsundersökningar i kommuner och stadsdelar. Undersökningarna ger en lokal bild av trygghet och utsatthet för brott, men det finns inte någon nationell referens att jämföra resultaten mot. Vid metodbytet för NTU 2017 har frågorna i möjligaste mån samordnats med de lokala trygghetsundersökningarna, men eftersom de ändå till stora delar skiljer sig från NTU vad gäller frågeformulär och insamlingsförfarande, är det inte lämpligt att göra jämförelser mellan resultaten i dem.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Ej relevant.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS): Ja. Från och med 2019 tillhör NTU den officiella statistiken. Notera att resultaten från perioden före NTU 2019 således inte är officiell statistik.

⁵ Polismyndigheten har en indelning i 95 lokalpolisområden, men eftersom ett av dem utgörs av Arlanda flygplats och inte innefattar några privatbostäder genomförs NTU endast i 94 av dem

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (före den 30 juni 2009: 9 kap. 4 § sekretesslagen [1980:100]).

Vid behandling av personuppgifter gäller reglerna i EU:s dataskyddsförordning (GDPR)⁶, i den ursprungliga lydelsen, och lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (före den 25 maj 2018: personuppgiftslagen [1998:204]).

Inom statistikområdet finns också särskilda regler i lagen (2001:99) om den officiella statistiken och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

C Bevarande och gallring

NTU genomförs av SCB, som ansvarar för arkivering och gallring av sådana allmänna handlingar som SCB har framställt med anledning av uppdraget. Enligt 19 § lagen (2001:99) om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. SCB gallrar personuppgifter tre månader efter uppdragets slutförande. Övrigt undersökningsspecifikt material gallras 24 månader efter att datamaterialet levererats till Brå. De fysiska postenkäterna gallras av SCB efter sex månader. SCB levererar ett USB-minne med inskannade bilder av samtliga postenkäter till Brå. Eftersom inskannade bildfiler av enkäter innehåller fritext som inte förts in i det levererade datat ska handlingarna bevaras. Efter ett år flyttas således bildfilerna till e-arkivet och USB-minnet kasseras.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lag.

E EU-reglering och internationell rapportering

Ingen EU-reglering berör NTU.

F Historik

NTU genomfördes första gången 2006. Sedan 2014 har det pågått ett utvecklingsarbete av NTU, vilket 2017 resulterade i ett metodbyte som innebar förändringar i urval, datainsamlingsmetod och frågeformulärets innehåll och struktur. Detta medförde att resultaten från tidigare undersökningar, som genomförts med den tidigare metoden, inte längre ansågs vara fullt jämförbara med de nya resultaten. För att undvika ett brott i tidsserien, och fortfarande kunna studera utvecklingen över tid, omräknades resultaten från undersökningarna med den tidigare metoden. För att läsa mer om omräkningen hänvisas till den tekniska rapporten för NTU 2018.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Brottsförebyggande rådet (Brå)
-----------------------------	--------------------------------

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Kontaktinformation	Maria Molin
E-post	maria.molin@bra.se
Telefon	08-527 58 542